

سخنی را که در سرآغاز این سلسله مقالات در شماره
گذشته آمد، میتوان اینگونه تلخیص و تکرار نمود:

هدف ما از آشنائی بیشتر با زندگی استادان موسیقی
چیزی نیست جز بزرگداشت آنان. آنان که ثمر رسانیده‌اند
بی‌آنکه از ارج مردمان، بهره‌ای درخور برده باشند.
.... و دو میں آنها «تانيا خاراطیان» است.

تانيا خاراطیان بسال ۱۸۹۸ میلادی در یک خانواده هنرمند در روسیه
چشم بدنیا گشود. پدر و مادر وی از همان سنین کودکی، با رقصهای در وجود

فرزند خود یافتند؛ بارقه‌ی شوق، شوق به موسیقی؛ و بخردانه دانستند که باید از این کشف و دریافت، به سود تانیا نتیجه بر گیرند. تانیا که در این اوایل ۶ سال بیش نداشت، در محضر استاد مشهور روس «یلنا گنسینا» به شاگردی نشست. «یلنا» که در یک مدرسه کوچک ملی تدریس می‌نمود بادقت تمام استعداد بارور تانیا زیر نظر گرفت و به برانگیختنش پرداخت. لیکن پس از مدتی خانواده تانیا بعللی به تفلیس روانه شدند و در آن دیار رحل اقامت افکنندند.

تانیا در کنسرتوار تفلیس بکار و تمرین ادامه داد و در آخر، پس از هشت سال تلاش بسن ۲۱ سالگی دوره پیانورا با تمام رساند. استاد وی در کنسرتوار تفلیس، پیانیست مشهور زمان «وینو-گرادوف» بود.

وینو گرادوف هم‌اکنون با مقام استادی در کنسرتوار مسکو تدریس می‌کند.

باروری و شکفتگی استعداد تانیا، با آغاز وادامه جنگ جهانی اول

در کنسرتوار تفلیس (باعلامت X) با دوستانش و استادس «وینو گرادوف»

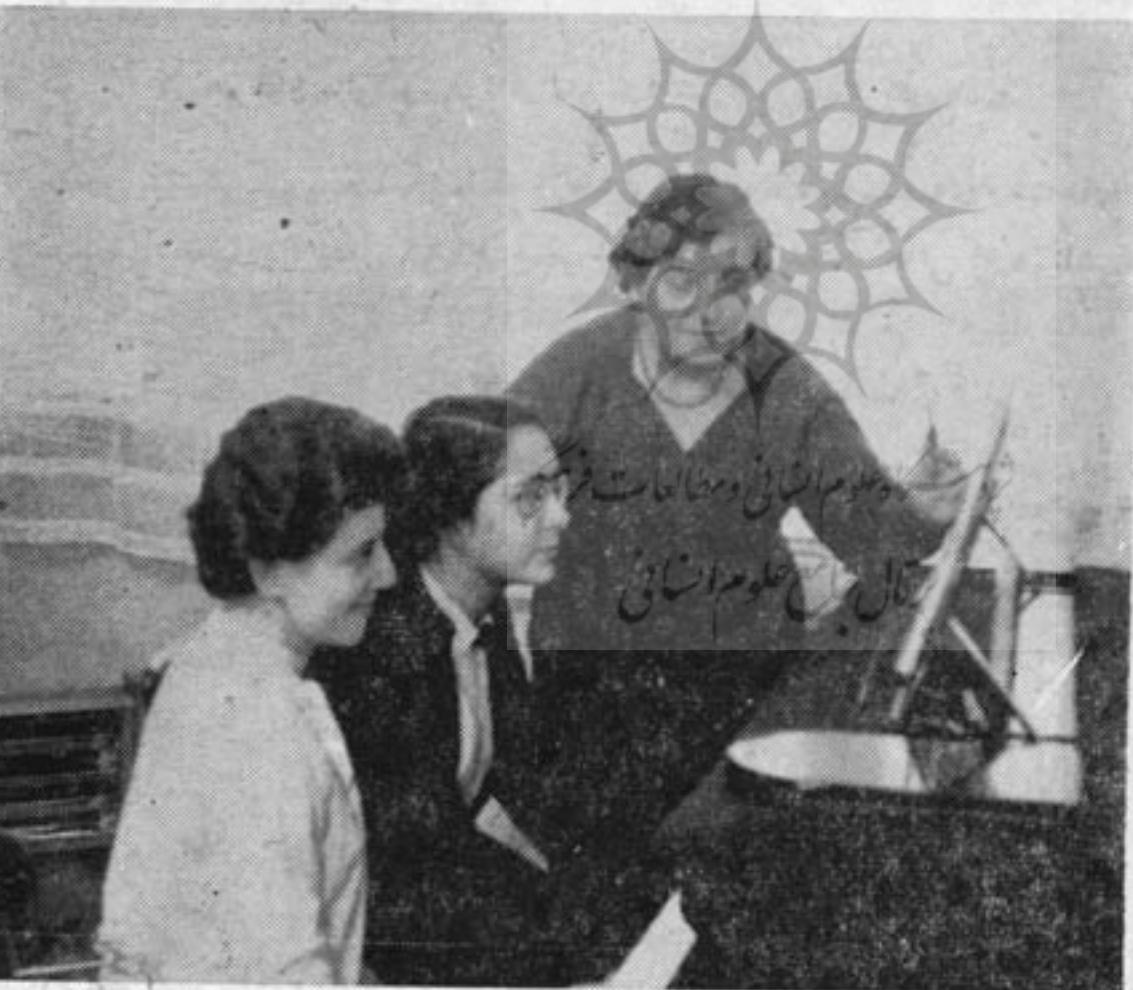

در هنرستان عالی موسیقی؛ در زمان سرپرستی « رویک گرینکوریان »

مقارن شد، جنگ - همانگونه که در همه وقت و در همه جا - همه رشته هارا گسیخت، تانيا نیز بسال ۱۹۱۹ بسبب اغتشاشات و آشتگی هائی که هم ناشی از جنگ و هم نتیجه تغییر رژیم داخلی بود، از تفلیس به پاریس رهسپار شد. با آنکه گواهینامه رسمی پایان دوره تحصیلی پیانو، بامضای کنسرواتوار تفلیس به تانيا اعطا شده بود، ولی بیکرانی دریای موسیقی آنچنان بدو رخ نموده بود که در پاریس به همکاری و در عین حال استفاضه ای از محضر « فیلیپ » درآمد. در آن زمان دو پیانیست در پاریس شهرت عام داشتند: « لازار لوهی » و « فیلیپ ». تانيا سه سال در پاریس به تکمیل کار پیانوی خود پرداخت.

ناگفته نماند که تانيا، در حین تحصیل در تفلیس کنسرهای فراوانی نیز ترتیب میداد و هر بار بیش از پیش با استقبال و شود و شوق هنردوستان مواجه میشد. در پاریس نیز ترتیب کنسر مشترک وی با « فیلیپ » داده شده بود ولی حادثه ای مجدداً وی را با جبار به رو سیه کشانید. خواهرش بختی بیمار بود و دیدار وی لازم مینمود ...

در روسیه، تانیا بامردی ایرانی مواجه شد و این مواجهه زندگی جدیدی را برای وی بنیان نهاد. دکتر « خاراطیان » در آن هنگام در کنسولگری ایران در باطوم، ادای وظیفه نمی‌نمود. عشقی در گیر شد و به نمر نشست. تانیا بازدواج دکتر خاراطیان درآمد. این عشق واژدواج نه تنها تانیا را بامردی ایرانی آشنا ساخت، بلکه وی را با ایران کشانید. سرزمینی به تانیا خاراطیان شناسانده شد که مدتی بعد، مقام « استاد موسیقی » اش را بدست آورد. مقامات دولتی روسیه، آنها را در گزینش یکی از دو سرزمین برای ذیستشان مخیر کرده بودند و آنها نیز ایران را بر گزیدند. تانیا او شوهرش، در ۱۹۲۹ - سی و سه سال پیش - به تهران وارد شدند. در آن زمان هنرستانی - بدان سان که در حال حاضر - وجود نداشت و تانیا به تدریس خصوصی پرداخت...

بادو شاگرد پرجه‌اش : « هاله آپ » و « افelia کمباجیان »

در هیئت معاونت هنرستان در زمان سرپرستی «برویز محمود»

در ۱۹۳۴، درست پنج سال پس از عزیمت با ایران، کار اساسی تانیا خاراطیان آغاز شد. در آن هنگام مین باشیان، سرپرستی هنرستان عالی موسیقی را بعده داشت و تانیا، با وجود عدم رضایت همسرش، با ۷۰۰ ریال حقوق ماهیانه با استخدام قراردادی دولت درآمد. پس از مین باشیان، علینقی وزیری استاد فعلی دانشگاه تهران به ریاست هنرستان برگزیده شد و این ایام با بیماری شدید و نیازمند یک عمل جراحی تانیا مقابله شد ...
وی به سلامت خود پرداخت و قراردادش با هنرستان نیز - در نتیجه - معوق و معطل ماند.

پس از ۵ سال کناره گیری از کار دولتی بهنگام ریاست پرویز محمود مجدداً بکار تعلیم در هنرستان گمارده شد. واز آن سال (۱۳۲۵ خورشیدی) تا کنون صادقاً نه به تعلیم هنرجویان هنرستان عالی موسیقی پرداخته است. یکبار بسال ۱۳۳۶ خورشیدی به عضویت شورای فنی هنرستان - برای مدت دو سال - برگزیده گردید.

یکی از خاطرات زندگانی خاراطیان - که خود میتواند مؤید و گویای تلاش‌های بیدریغ وی در راه گسترش موسیقی علمی باشد - کنسرهایی است که در آخر هرسال در تهران و در «کالج» برپا میکرد. در این کنسرتها

ممتازترین شاگردان خصوصی وی، بروی صحنه میآمدند و قطعاً تی را که روی آن کار کرده بودند مینواختند. تانيا با برگزاری این «اودبیون» ها علاوه بر آنکه در محیط هنری عطش زده و خشگ آن زمان، ثمرة کوشش‌های فراوان خود و استادی و تعلیمش را می‌نمایاند، بدین وسیله شخصیت شاگردان خود - فرزندان پر حجب و حیای این سرزمین! - را نیرومند می‌ساخت و امیدی با آینده درخشنان در آنها می‌دمید.

تانيا خاراطیان تا کنون شاگردان فراوانی را بشمر رسانیده است. یکی از شاگردان وی خانم «آیانس» هم اینکه خود در هنرستان عالی موسیقی تدریس می‌کند و دو تن از شاگردان بسیار ممتاز وی که تاچندی پیش در تهران نیز رسیتالهایی برپا میداشتند هم اکنون در فرانسه و آلمان به تکمیل کار

در ابتدای تدریس در هنرستان؛ در زمان سرپرستی «مین باشیان»

خود اشتغال دارند و خواستند کان ارجمند مجله موسیقی گهگاه شرح رسیتال های موقیت آمیزی را که آنان در دیوار دیگران ترتیب داده اند، در صفحه اخبار و اطلاعات، میخواستند: «افلیا کمپاجیان» که ۹ سال تمام از کلاس خاراطیان بهره برداشته، هم‌اکنون خبر میرسد که در پاریس در یک مسابقه پیانو حائز رتبه اول شده و تحصیلات عالیه اش در دانشراای موسیقی پاریس در شرف اتمام میباشد. «هاله آلب» که در آلمان به تکمیل کار پیانو اشتغال دارد نیز ۸ سال از تعالیم خاراطیان فیض برده است. وی بصورتی مداوم در کنسرت‌های عمومی شرکت میجوید و همواره ناقدان، ازوی بعنوان هنر جوئی بسیار مستعد و پیش رفته، یاد میکنند... و اینان بیشتر موقیت‌هایشان را مدیون تعالیم استاد خود هستند.

*

تانيا خاراطیان در مقام پیان علل عدم پیشروی هنر جویان بصورتی درخشنان تر، اعتقاد دارد که: «شاگردان غالباً کوتاه فکرند، بعضی شان خارج رفته اند و هنرمندان بزرگ را دیده اند. برخی دیگر در ایران در زیستال آنان شرکت جسته اند و در یافت شان آن بوده است که در ابتدای کار باید به سلاست آنها بنوازنند! و این منطق را نمی‌بذرند که هنرمندان مورد تحسین آنها اگر همانند اینان میانند بشیدند هر گز پنجه‌هایشان روی کلاوهای پیانو نمی‌نشست!

پیشروی در هنر، زمان و پشتکار میخواهد. آنکس که داعیه پیانیست شدن دارد، باید دست کم روزی ۶ تا ۸ ساعت کار کند، نه آنکه درسی بگیرد و آنرا تاجاسه بعدی درس به فراموشی بسپارد! و مطالعات فرنگی و در مقام انتخاب یکی دوپیانیست و معلم مبرز و متبحر دو تام از زبان وی بگوش خورد: گیتی امیر خسروی و اما انویل ملک اصلانیان.

*

تانيا خاراطیان، استاد ۶۴ ساله پیانو در هنرستان عالی موسیقی، زبان از گفتگو می‌بندد و زندگی خلاصه شده اش را روی چند برگ کاغذ بما می‌سپارد. ما نیز آن را بشما می‌نمایانیم تا بدانید در بحبوحة این آشفتگی هنری - که عرصه را به دست افشاری بی‌مایگان و به روایتی «پرمایگان!» تخصیص داده است - بوده اند و هستند هنرمندانی که بر تو هنر و صداقت شان، در ظلمت راه آینده بکار آمده است!

م. خوشنام